

1 גזרתי חוקה חקקתי³⁵, שצריך לקיימה בעל-כרחו - אזי "יאבד הון", שלא יתקיימו בידו אפילו המצוות
 2 שהן נאות בעיניו, כמו כיבוד אב ואם.
 3 וכמדובר כמה פעמים³⁶ מה שראינו בדורות האחרונים, שדוקא אותו עם שבנה את כל התרבות שלו
 4 על שכל והבנה, וכלל בזה גם חכמת המוסר, הנה כיון שכל זה היה מיוסד על שכל האדם, הביא "מוסר"
 5 זה לידי גניבה ורציחה, וכל דבר שהוא היפך "שמועה נאה" - לא רק מצד אמונת ה', אלא גם מצד
 6 "מוסר" בפני עצמו.
 7 וזהו שעשרת הדברות נאמרו "בדיבור אחד"³⁷, היינו, שאי אפשר להפריד "אנכי ה' אלקיך" מ"לא
 8 תרצח", כיון שלא יהיה קיום ל"לא תרצח" אם לא יהיה קשור עם "אנכי ה' אלקיך".
 9 וכשם שהדברים אמורים בנוגע לתורה - כן הוא גם בנוגע לבני-ישראל, ששם "ישראל" הוא
 10 ראשית-יבות יש ששים ויבוא אותיות לתורה³⁸, היינו, שכל אחד מישראל הוא "אות" בספר תורה של
 11 הקדוש-ברוך-הוא:
 12 כאשר עושים חילוק בין בני-ישראל ואומרים שיהודי זה נאה ויהודי זה אינו נאה,
 13 - הוא רוצה להיות מנהיג בישראל, אבל הוא אומר שמתאים לו להתעסק עם אלו שיושבים בכותל
 14 המזרחי, מתאים לו להתעסק עם גבירים, כיון שיוכל לקבל מהם כסף עבור החזקת בית-הכנסת
 15 ובית-המדרש ומוסדות צדקה, או שמתאים לו להתעסק עם בעלי-מזח, כיון שהם יבינו מה שילמד עמם,
 16 בתורה שבכתב או בתורה שבעל-פה, אבל בנוגע ליהודי שאין בו לא טעם ולא ריח³⁹, הוא לא רואה בו
 17 לא הבנה והשגה ולא מדות טובות, לא ראש וגם לא רגלים - טוען הוא שיהודי זה אינו נאה,
 18 יש לו אמנם שייכות אליו, להיותו מנהיג ונשיא על עדה בישראל שביין חבריה נמנה גם יהודי הנ"ל,
 19 אבל הוא מחלק ואומר שיהודי זה נאה ויהודי זה אינו נאה -
 20 אדם כזה אינו יכול להיות מנהיג של עדה בישראל.
 21 ט. וענין זה הוא גם בנוגע להתחלת ענין הנשיאות (שהרי בנשיאות גופא ישנן כמה דרגות) - שלכל
 22 לראש צריך האדם להיות נשיא על כל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, כדברי הגמרא⁴⁰ "עיר קטנה זה הגוף",
 23 והאדם צריך להיות בעל-הבית על הגוף, ולא ליתן לגוף לשלוט עליו:
 24 גם בענין זה יכול מישהו לחלק ולומר, שהוא ידאג ויבטיח שראשו יהיה מונח בדברים נעלים
 25 ("איידעלע זאָקן"), אבל כשמדובר אודות אכילה ושתייה - למה לא ימלא תאוות נפשו?! ...!
 26 אלא מאי, ענין האכילה ושתייה הוא מהענינים שבהם "מותר האדם מן הבהמה אין"⁴¹, כמאמר רז"ל⁴²
 27 "שלשה כבהמה, אוכלין ושותין כבהמה" - הנה בשעת האכילה ושתייה אינו במדריגת "חכם" ...!
 28 וכידוע הסיפור⁴³ המובא בספרי מוסר בנוגע לאריסטו, שכאשר תפסו אותו בעשיית דבר בלתי נאה,
 29 אמר: עכשיו אינני אריסטו...
 30 ובכן: אם אינו נעשה בעל-הבית על אכילתו ושתייתו - אזי חסר גם בחכמתו, וכמו שכתב הרמב"ם
 31 בהלכות דעות⁴⁴: "כשם שהחכם ניכר בחכמתו .. כך צריך שיהיה ניכר במעשיו במאכלו ובמשקו ..
 32 ובהילוכו וכו'", היינו, שחכם אמיתי הוא מי שחכמתו ניכרת גם בשעה שהולך לטייל או יושב לאכול
 33 ולשתות; אבל אם הוא אומר שמתאים לו להתעסק ולהבטיח רק את השכל שבראש והרגש שבלב, ואילו
 34 בנוגע לכח המעשה שבידים - עלול ליתן סטירה לפלוני, ובנוגע לפיו, עלול לפעמים לאכול ללא ברכה,
 35 ובדרך ממילא אכילתו היא בדרך "זולל וסובא", למלאות תאוות גופו ונפשו - אזי "יאבד הון",
 36 שמתבטלת נשיאותו גם בנוגע לראש ולב.

(40) נדרים לב, ריש ע"ב.

(41) קהלת ג, יט.

(42) חגיגה טז, א.

(43) ראה גם תורת מנחם - התוועדיות חל"ח ע' 255.

(44) רפ"ה.

(35) מדרש תהלים (באבער) ט, ב.

(36) ראה תורת מנחם - התוועדיות חמ"ג ריש ע' 401. וש"נ.

(37) מכילתא ופרש"י יתרו כ, א.

(38) מג"ע אופן קפו.

(39) ויק"ר פ"ל, יב.